

NAŠE NOVINE

POLITIČNI- GOSPODARSKI I KULTURNI TEDNIK.

Prihaja vsako nedeljo. — Cena: »Naši Novine« je na leto 40 D. na polleta 20 D. Oglasi se tudi spremajajo. Cena ednoga kvadratnega centimetra za ednok 75 par. Za večkrat popust. Rokopisi se nevrnejo.

Uredništvo i uprava je v Dolnji-Lendavi št. 32.
Izdajateo: FERDINAND HERMAN r. k. kaplan.
Odgovorni urednik: HARI LEOPOLD ev. p. dühovnik.

I. Leto 9. številke.

Dolnja Lendava, 18. jula 1926.

Cena edne številke 1 Dinar.

Naprej.

Gda smo nastavili našo neodvisno stranko, smo to s tem namenom učinili, da smo celo Prekmurje i prekmurce organizirali brezi verske i jezične razlike. Na to delo nas je nagibala ona stvar, da smo to mogli viditi, ka se najbolje z prekmurskim slovenskim i vogrskim ljudstvom nišče ne briga. Vidli smo, da naše ljudstvo nindri nema zagovornikov, da nas nindri neščejo poslušoti. Zadovoljni smo mogli biti z tistim, ka so nam z dobre vole vrgli. Porcija, plačila so velika i nega smilenosti, ne pitajo nas, ali smo mogoči plačati, ali ne, ka je na nas vrženo, moremo plačati, naše težave nišče nešče viditi tak težko bremen leto za letom moremo nositi i pod žmetnim bremenom ječati. I gda vsi teliko moremo trpeti, mi smo že to ne mogli dale gledati, mililo se nam je naše pošteno ljudstvo i zato smo vam na pomoč šli, da bi vam pomagali, da bi vas zagovarjali, da bi se za vaše pravice bojuvali. Da so to vidli naši i ljudstva napriatelji, da mi svojem ljudstvu ščemo pomagati, so se na nas razsipali i vse lagojega krčijo na nas, da bi nas pred ljudstvom notrizamazali. Z vsakov močjov za to delajo, da bi naše vrste oslabili i to ščejo dosegnoti, da bi mi tiho gratali.

I zakaj je to hujskanje proti nam, proti našoj stranki? Zato ar je zdaj v nevarnosti njihovo proti prekmurskomu ljudstvu stoječe delo, vidijo da so njihova dobra mesta v nevarnosti. Prganjajo nas i stem ščejo dosegnoti, da bi nas na nikoj spravili, da bi mi ne mogli izvršiti svoj lepi cil.

Na ednoj strani, i to je Kleklova stran, to krčijo na nas, da smo proti kršćanstvi, da je kršćanstvo v nevarnosti v Prekmurju,

na drugoj strani, da smo mi i naša stranka madžaronska.

Mi pa to oboje z čistov dühovnostjov odvrnemo od sebe, ar je to ne drugo, kak laž. Ali je to mogoče, da bi katoličanski i evangeličanski dühovniki proti kršćanstvi bili. Mi smo i ostanemo vsi pravi i verni kršćeniki, takši vsigdar, kak tisti ljudje, šteri okoli Kleklna stojijo. Ali mi vero ne vlačimo v politiko i ne agitiramo ž njov, ar je vera sveta, politika je pa svetska i zato se vera neme vküpermešati z svetskimi delami, tudi ne z politikov, kak to naši nasprotivnikov eden tao dela.

Naši nasprotivnikov drugomitali pa to odgovorimo, da je ona trditev, da bi mi i naša stranka madžaronska bila, nesramna laž. Istina da nekaki, tiste ljudi, šteri ljubijo svoje prekmursko ljudstvo, ki za njegov blagor i dobroto delajo, šteri to ščejo, da bi mi i naše slovensko i vogrsko ljudstvo lastnik ostalo tiste grüde, na šteroj smo že tak dugo let živeli, tisti so po njihovom kratkom mišljenji vsi madžaroni. Mi smo ne madžaroni, nego pravi pošteni ljudje naše zemle i borimo samo proti tühinskim želenjam, ki naš prekmurski narod na nikoj ščejo spraviti i naš prekmurski jezik vničiti.

Nas ne bode sram nigdar i pred nikom, ar smo pošteni bili do vsega mao i ostanemo na dale tudi. Nas tudi tisto boli, ka naš prekmurski narod. Zato smo stopili pred javnost, pred naše ljudstvo, da odvržemo vse naše nasprotnike, šteri so proti nam i proti prekmurskim interesom i združimo se v domačoj stranki, štero stranko so domača zemla i domače potrebčine rodile.

Naši nasprotivniki so vse svoje moči napnoli, da bi nas na nikoj djali. Prganjajo voditele naše stranke i stem ščejo vničiti naše

lepe misli. Ali ka smo mi začnoli, stem mi ne henjamo, ar smo previdli, da samo tak lejko pomagamo svojoj krajini i svojem ljudstvu. Ne bojimo se od neprijatelov, ar znamo i trdo se vüpamo, da de to semen, štero smo zdaj posejali, pomali lepi sad rodilo. Ne bojimo se od nasprotnikov, ar je Bog z nami, i drugo nam ne morejo vzeti, kak zemljensko telo.

Ne boj se prekmursko ljudstvo, samo napre po toj poti, štero smo ti pokazali, ne gledaj nazaj, ar je tisti človek naveke zgübleni, šteri roko na plüg dene i nazaj gleda.

Hodimo li napre, pokažimo svojim nasprotnikom i priatelom, da smo pravi prekmurci, ki ljubimo svoj rod i svojo drago prekmursko grüdo. Ljudstvo, mi smo i bomo za vas vsigdar, zato pa delajmo vküper v svojoj domačoj stranki, vsi za vse. Samo li batrivno napre za svoje pravice.

Pozdravljajo našo stranko Radičovi.

Gospod Bende, tajnik radičovih za Mariborski oblast, je napisao eden dugi članek, v šterem našo stranko presrčno pozdravlja. Iz te članke čamo en del tudi mi:

„Slovenska javnost pozna dobro prekmurskoga poslanca Kleklna i njegove Novine. Leta i leta rova ta gospod s svojo demagogio, v šteri je vekši majster, kak šteri poslanec od S. L. S. Ar pa prekmurski narod ne tak bedast, kak to Klekl i njegovi trabantje mislijo, je bila tomi posledica, da so se najšli možje med prekmurcima, ki se dvignoli svoj glas proti norenju prekmurskoga ljudstva te so nastavili svojo stranko proti Kleklini, od šteroga zna vsaki, da na redko hodi v Beograd i či ravno ide, zabadav ide . . . Med možimi iz naroda so se vdignili voditelji, v prvi vrsti dühovniki katoličanske i evangeličanske vere. Nastavili so novo stranko i vödavlejo svoj list »Naše Novine«. Mi smo začetka šli bez rejči mijmo te

politične pojave, ar smo se stavili na edino pravo stališče to je na taktiko, da stvarno opazimo te novi položaj, ki je nastal s tem v Prekmurju. Klerikalci so v Prekmurju tak, kak tudi v ostali Sloveniji — po domačem rečeno — z cejla »zafurali“ . . . Narod, ki je pošten marljiv i delaven, mešavajo v svojim političnimi frazami vsaki po svojem, zmes pa spejvle Klekl svoj srednjivejši pesem . . . Samo od sebe razumljiva posledica je toga, da se narodni voditelji, ki pošteno mislijo i trezno presoajajo, kak dühovestni domovino lübezni, položaj v svojoj krajini vzdignuli svoj glas, da, zaberejo zdravi elementi za skrajno branitelstvo svoje rojstne grüde od škodlivce i to v prvi vrsti nemoralan klerikalizam g. Kleklna, moralno slabi del uradništva i agenti protikmetskih pa protidelavskih strank. V novo stranko . . . je vstopila skoro vsa prekmurska dühovčina, katoliška tak kak evangeličanska. To je najlepší dokaz za trditev, da dühovnik neme biti v nijedni drugoj stranki, kak samo v blaženi S. L. S. Prvi dühovniki, ki so to gibanje začnoli, so samo idealni možaki Slovenci, pozvani soldastje naše svete vere, a samo to falingo majo (bi pravo Korošec ali njegov sinek Klekl), da se ne dajo več komandirati od Kleklna . . . Što piše te vrste že dugši čas je v Prekmurju i tak ma priliko svojim vühami čüti sodbo naroda. I kaj pravi te siromaški, vözmučeni, ali pošteni i vörni narod? Klekl, šteri kak dühovnik se vmešavle v agrarno reformo, štera njemi slüži samo kak objekt sredstvo) za demagogijo (norenje ljudstva), naj bo pripravljen, da ga „en lepi den potpežljivo ljudstvo zlüča s kamenjem“ . . . Kak je znano vekši del prekmurcov so agrarni interesenti, ar so tam velike veleposestve madžarskih plemenitašev. Agrarni oblast dela po zakoni i brani agrarne interesente. G. Klekl pa govori narodi drugače tudi v Beogradu drugače i v svojoj novinaj piše pali drugače. Samo od sebi se razmi, da je ljudstvo že sito te farbarij i odbije čenčarije Kleklna i njegovih trabantov. (Uradnik lista g. Bende je uradnik pri agr. uradi v Mariboru i tak najbolje zna to presoditi, kak dela g. Klekl). V drugi vesi (Hidveg) so mi pravili: — Zadnjikat smo dali vutoma na Kleklna! Nikaj ne verjemo več njemi! Urednik lista. Te so ravno tisti kolonisti, od šterih trdiyo Klekl, da so jih oni ta spravili. Pa

drugi (Gaberje) pravijo: — „Mi smo Slovenci, ali nam ne trbe tistih prišlekov, šteri davajo slabi zgled“ . . . Na pitanje, kakši zgledi so slabi so mi pripovedali takše strašne nemoralne hištorije, da so se mi hlasi postavljali, čine sam ravno sveti . . . V vekši vesi (Petešovci) pa so rekli kmeti: — „Zadnji čas je bio, da se prekmurci postavimo na noge. Mi se zavupamo v Radič Števan i mi vsi, ki ščemo, da bi Prekmurje ostalo prekmurcom znamo, da de nam pomogo samo on. Nova stranka se zavupa med vsemi jugoslavskimi politikami najbolje na pomoč g. Radič Števana. Zato smo njemi pokazali veliko zavupanje že pri zadnjaj volitvaj, samo žao, da oba poslanca nikaj ne hodita med nas. (Hrupič i Tisaj.) Drugod pa v dugšem razgovaranji je mi pravo starejši duhovnik: Ljubljanski i mariborski klerikalizem, šterega agent je Klekl, — sam se je bujo. Demokrati i radikali so z svojo nacionalno huškarijo pomagali Kleklnovo razdiralno delo. Poštenim narod se pobira na odločno rejč. (Urednik Vodstvo stranke ne ve ki je bio te duhovnik. I tak se vrsti sodba za sodbom, štere končajo s strogo ali upravičeno obtožnico proti tistim, ki se igrajo slepo miši s klerikalstvom. Narod je lačen krüha za düšo i za telo. Siromašen je te narod, ali pošten je: — Lübi svojo zemljo i vero svojih starišov i vüpa v staro pravico. Zato bo izletel iz Prekomurja vsaki politični klativitez, ki bi delal drügo politiko, kak čisto pozitivno narodno-gospodarsko. Prekmurški narod je potpuno sit ne samo klerikalne demagogije, nego tüdi batinaštva . . . Treznim prekmurcom pa kričem: delajte z vročim srcem i hladno glavom za vaš kraj! Poštüjte zakon i vüpaajte samo v lastni moč i v pomoč kmetov i delavcov, ki idejo pod zastavom stare pravde Matije Gubca, štero nosi Števan Radič“.

Jako nas veseli, da je g. Bende tü v Prekmurji sam spoznao naše razmere, opazo naše nevole i tak javno priznal tüdi poštenost, nesebičnost i potrebnost stopaja posvećenih i civilnih voditeljev nove Prekmurske stranke. Kda se pa za to njemi — kak tajniki radičeve stranke — z vročim srcem zahvalimo njegovo priateljsko roko ne püšča nam primiti naša hladna glava.

Srce nam pa li napove proti takši poštenosti, i dobrovolji kak je to g. Bende dokazal nam, da bomo tüdi mi otvoreni!

Nas nazaj drži od Vas v tom trenutki to ar znamo, da raynozday kak ste Vi — tajnik stranke — napisali te presrečen pozdrav na nas, istočasno s tem je pa šla deputacija Dolnje-Lendave gospodskih radičovcov na Vaš shod v Zagreb, kde so se pritožili proti nastanoviteljem naše stranke! Te gospodje okoli veleposestva vaše stranke iz kratkovidnosti pelani so batino ponüdili proti naši madjaronskim i nezaslüžnim voditeljem g. Pernari i je to on tüdi vzal. Kak pa to izgleda zdaj g. tajnik Bende? S tem so vaši ljudi lüčili cigeo prek okna naše stranke! Te nadhrbtnost ne bomo trpeli kak šteč je nam simpatični dotični mladi gospod privatno i kak strankar. Mi rajši vi-

dimo otprto batino, kak pa skrito i v vaši rokaj!

Vi ste tajnik stranke za Mariborsko oblast. Kaj se brez Vas zgodi ne je ešče uradno i officialni čin Vaše stranke. Vi morate uviditi, da je nam s tem zaprta pot do Vas. Vaša stvar je sedaj že, kak se odločite! Ali vzamete bot iz roke g. Pernara i vdarite pred nami po glavi tistim, šteri so to njemi v roke dali, i stem bo püščala znovič reč naša hladna glava za našo toplo srce, ali pa.

Tercius non datur! Mi čakamo i se vupamo v Vas!

Politični glasi.

Domača politika.

Horvatski seljački klub je etoga meseca 7-ga pod predsestvom Radič Števana sejo držo, na šteroj je ministra dr. Nikiča vözapro iz kluba. Radič je pravo, da proti tomi nikaj nema, čie Nikič v vladi ostane, kak zastopnik svoji priatelov. More biti, da v hrvatskom časi Pavle Radič nazaj pride v vlado.

Pred Belgradskimi občinski volitvami se obe dve radikalni struji Bobičova — i Pašičova z velikim aparatom vojsküjeta, celo z revolveri.

Ljubljanska policija je 17. junašov izročila sodišči, zavolo zadnji dogodkov v Ljubljani.

Uzunovič ministerski predsednik je v zadnji dnevaj na Blebi bio, gde je sprejeti bio tüdi od krala. Krali je poročo od katastrofalni povodni i od velike škode.

V Bolgariji je mir.

Boriš Bolgarski kral je v inozemstvo odpotüvao. V küper ž njegovim potüvanjom se je dosta pisalo, da v Bolgariji revolucija bo i na Borišovo meslo herceg Ciril pride. Ali vse to je ne istina i na Bolgarskom najveksi mir kralüje

Austrija se k Nemčiji prikapči.

Že se dugo guči od toga, da se Austrija k Nemčiji prikapči. To miseo skoron vse austrijske politične stranke močno podpirajo, ar vidijo, da je njihova bodočnost samo tak zasigurana. Ne davno je nemškoga državnoga zbora predsednik Pavel Loebe v Beči predavanje držo od toga pitanja i pravo je, da to dobro bode na obe dve državi, i da ta miseo preveč dosta priatelov i zagovornikov ma na Angleškom.

Francoski frank i Nemčija.

V zadnjem časi je francoski

frank tak preveč spadno, da je zavolo toga edna vlada za drugovšla. Ali eden finančni minister ne more najti vrastvo za betežen francoski penez i ga štabilizirati. Zdaj se pogajajo z Nemčijov, naj vodi teo nemške narodne banke pride v Pariz i naj reši frank od smrti, ki je svoj čas na pete postavio nemško marko. Francozi so že previdli, da brezi Nemcov nemorejo eksistirati.

Trgovinske pogajanje med Madžarskov i Jugoslavijov.

Jugoslavenski delegat za trgovinske pogajanje z Madžarskov dr. Rybar je objavo, da se pogajanja bližajo konci. Radi bi že bili, čie bi te pogodbe nam kaj dobroga prinesle. Kda bo 10 kilometerna zona med Madžarskov, ar je to preveč potrebno za naše prekmursko ljudstvo?

Polska kraljevina šče biti.

Polski mornarhisti se znova pogajajo z Sixtus Parmskim hercegom, naj prevzeme polsko krallesko korono, ar po njihovom mislenji tečas ne bo mira na Polskom, dokeč nede krala. Tak se piše, da je Sixtus na to privolo, ar ga je Zita bivša austro-vogrška kralica na to nagovorila, naj prevzeme polsko korono.

Na Portugalskom nova revolucija.

Generala da Costa so na Portugalskom vrgli. Nova revolucija je ne bila krvara. Vojaštvo je vse ministerstva zasedlo. Novo vlado cela vojska podpira. Costa je zato mog odti, ar je nesposoben bio državne posle voditi.

Siromaštvo prekmurskoga ljudstva.

Čie okoli gledamo po naši vesnicaj, vidimo zalosne lica i starajo se ljudje, rekoči: ka bo z nami v pridočoj zimi, ka bomo jeli, z kom se bomo oblačali? Težki, žalostni je stan našega prekmurskoga siromaškoga ljudstva. Ka je prvle bogši bio njegov stan, to nam ne trbe praviti, to znamo vsi. Ar je tistoga časa ljudstvo melo dober zaslüžek, od edne hiže sta dva i trje na Vogrsko na žetvo šli i prislüžili so teliko, da je držina celo leto mela krüh i lejko se je gvantala. Ali zdaj je vse to minolo, ar je telko teškoče pri granici, da si zaslüžek nemro domo primesti. Ravno tak je z severno Ame-

riko, kde so vsako leto milione zaslüžili naši ljudi, — zdaj je pa zaprto. Prvle je prinas vsaki siromak lejko živo i zadovolen je bio, Naši delavci več ne morejo na Vogrsko si krüh slüžit, ravno tak doma tüdi nega dela i ešče tisti, šteri so si v našoj državi šteli vsakdenešnji krüh prislüžiti, so domo poslani, ar nega i nemorejo delati.

I gda to vidimo, da jezero i jezero držin nede melo falajček krüha v etoj zimi, se strsné naše srce. To je naša dužnost, da naj pomagamo našemi ljudstvi. Zdaj naj pokažejo naši narodni poslanci, da so za ljudstvo, da me štejo pomogati. Ne smo ešče čüli g. Kleklona, da bi se kaj trüdo za naše siromake, da bi intervenirao pri vladi, naj se prekmursko socialno pitanje reši, naj naše ljudstvo dobi delo. Ar našemi ljudstvi ne autonomijo trbe. nego naj si z poštenim delom more krüh prislüžiti. I mislim, da g. Klekl tüdi morejo previditi, da čie bi par fabrik bilo v Prekmurji, tak ne bi bilo to veliko siromaštvo i tak bi dosta ljudi lejko doma ostalo i v fabrikaj bi zaslüžilo svoj živež. Gospodje okoli ljudske stranke so proti fabrikam v Prekmurji, pravijo — zato, da bi tak ljudstvo v verskom i moralnom žitki veliki kvar vadüvalo. Jaz pa tak mislim, da je ne to te glavni zrok, da so oni proti fabrikam. Nego zrok je to, da bi se tak ljudstvo opotilo i odprle bi se njegove oči i zapüstito bi Kleklnov tabor. Od toga se bojijo te gospodje. Gospodje okoli »Nepujsäga« to pišejo, da bi fabrika samo veleposestniki prinesla hašek, delavci bi pa zadovoljni mogli biti z malov plačov. Ne gospodje, delavci bi dobili svojo pošteno plačo, da bi lejko živeli z tistoga. Pitam vas, ali je zdaj bogše za naše ljudstvo da do deset jezera ljudi nema nikšega dela i z bojznostjov gleda pred bodočnost i joče se, skem se bodo hranili? Gospodje pravijo, da je za naše ljudstvo bogše, čie zemlo obdelava, kak pa, da bi v fabrikaj delalo. Dobro je, ali jeste v Prekmurji teliko zemle, da bi vsaki človek teliko dobe, da bi na tistom lejko živo. Jeli da nega, ka pa potom bo z tistimi, šteri ne dobijo zemlo, jeli čie nega fabrike, čie nega drugoga zaslüžka, tak naj od gladi merjejo, ali naj glad vagajo. Ali je to kršćanska politika? Tisto je prava kršćanska politika, da vsaki prekmurski človek dobi delo, z šterim delom si lejko goridrži svojo držino i sebe.

Joče se ljudstvo, štero je zdaj brezi dela, britke skuze toči, gda si na zimo misli, ka bo žnjim, ka bo z decov. Siromaštvo kralüje v dolenski i goričanski mali kućicaj i čie de etak šlo dale, de to siromaštvo ešče vekše. Poslanci, vlada, poslüşajte na prekmurskoga siromaškoga ljudstva krič i pomagajte me, pobogšajte njegov težki stan, dajte njemi delo. Poglednite zdaj na-

še ljudstvo, gda trpi, gda vas pomoč prosi i ne samo te, gda njegove kruglice nūcate. Zdaj pokažite, da ste ne samo za sebe, nego da ste za ljudstvo. Tak vam bomo vsi zahvalni.

GLASI.

Što je začno osebne napade?

Na to Klekl samo to morejo gori prnesti, da smo mi to pisali na njihovo osebo, da prej „prazno slamo mlati i je on pri tem prvi mlatec“! Ali gospod poslanec i veči duhovniki, to je osebni napad? Či se to pravi na Vašega poslanca, te je že on osebno razžaljen i upravičen na takše obsodljive osebne napade, kak je jih napisal? O Vaša pravičnost! Pa Vas ešče kelko je „Več duhovniki“? Ar sta se k nam že pali dva prijavi. Tak že mi 14 katoličanskih duhovnikov mammo med nami. Pa sigurno računamo ešče na tri—štiri, či bomo dale šli organizirat i tak teh tūdi obiščemo.

Što je kriv? Primate se za nos g. Klekl, pa že mate ga, što je kriv! Dr. Némethy nikdar ne je meo z Vašim Nép-ujšagom nikaj i či morate dokazati naprostno on na častni reč stopi Vam izpota! Zakaj ne odgovorite „na to pitanje jeli ste za slovensko autonomijo ali pa ne? — jeli ste pravili, da bi Slovenska autonomija bila uničenje Prekmurja? I pri tem ne igrajte z rečmi pa nerazpūščajte to pitanje tak, kak to s vsako stvar napravite, či ste v zadregi!

Velika povoden v celom Prekmurju. Že skorom eden mesec vsaki den dežuje, da ljudje ne morejo niti seno posušiti i ne morejo žeti. V zadnji dnevaj po velikom dežovji je takša povoden nastanola v celom Prekmurju, da se je vse ljudstvo prestrašilo. Voda je se polijala okolico Gor. Lendave, Murske Sobote, ar je strūga brežni potokov preveč voska. Povoden je veliki kvar napravila v silji i ravno tak v sprotolešnji rastlinaj. V gornjem Prekmurju je tak velike vode že dugo ne bilo.

Srbo-horvaščina. Kak nam je potrebno, da se včimo srbo-horvaščino nam dokaže dopis srezkoga poglavara, štiri je prišo na župni urad v Dol. Lendavo. Dopis se etak glasi:

Rim. kat. župnom uredu u Lendavi.
Molim, da naznačite dan, mjesec i godinu rođenja za u priležem spisku navedenog.

Sreski poglavar.
V tom dopisi je vse napisano po srbski z glagolicov. I že od vsej uradov dobivamo izvemši od cerkveni oblasti v srbo-horvaščini, zato smo prisiljeni, da se ja tūdi navčimo, či ščemo drugim uradom zadostiti.

Razglas. Srezki poglavar v Dol. Lendavi bo meo v drugoj polovici etoga leta uradne dneve:

V Beltincih: 17. juluša, 14. augustuša, 11. septembra, 16. oktobra, 13. novembra, 11. decembra. Od 1 do 1/24 vore.

V Dobrovniki: 31. juluša, 28. augustuša, 25. septembra, 30. oktobra, 27. novembra, 18. decembra. Od 3 do 6 vore.

V Dol. Lendavi so uradne vore za stranke vsaki tork i petek od 9—12 vore.

Čakovec je od Lendave 300 kilometrov. Zgodilo se je, da je eden Lendavski gospod z Čakovca pismo dobo. Pismo je gori bilo dano v Čakovci v nedelo poldne na železnice, šteta železnica je ob pol dve v Lendavi. I to pismo je pa dotični gospod samo v tork popoldnevi dobo v roke. Istina, da je pismo že v nedelo doj bilo štemplano na Lendavskoj pošti, On gospod je v tork zajtra v Čakovec bio pozvani v tom pismi. Prosimo Lendavsko pošto, naj nam drugoč kaj takšega nevčini, ar bomo tak prisiljeni svojo pravico v drugom mestu poiskati.

Nesreča z automobilom. V soboto se je z Zagreba peló šofer August Korotaj domo. Med vožnjov se je auto preobrnio i šofer je pa pod automobil prišo, gde je težke poškodbe dobo i tūdi je mreti mogo.

Vogrski konzulat v Zagrebi. V kratkem časi bo poslala Vogrska vlada v Zagreb svojega konzula.

Premestitev. Premeščen je vladni tajnik Ivan Forčesin od okrajnoga glavarstva z M. Sobote k velkomi župani v Maribor.

Prekmurec. Klerikalni list, Slovenec gda — gda objavi članke od prekmurja, od naše stranke, v šteti člankaj se velika nevoščenosť vidi proti nam i pod člankami je podpisano: prekmurec. Mi dobro poznamo toga gospoda od njegove zagriženosti proti prekmurcom i dobro znamo, da je on nigdar ne bio prekmurec, niti pred par letami je ne znao, gde je Prekmurje i večkrat je pravo, da vsi prekmurški slovenje za par let samo slovenski morejo gučati. Takši človek nesme nūcati ime: prekmurec.

Železnica je povozila automobil. Blūzi Milanoja je železnica povozila ednoga trgovca automobil, ki je svojov držinov domo šau v Milano. Njegova žena i dve hčeri so na mestu mrle on sam i ešče eden potnik so pa težko oranjeni.

Preganjanje katoliške cerkvi v Mexiki. V Mexiki je država vse imanje, hiže, kloštre vkraj zela od katoliške cerkvi i vse katoličanske duhovnike pregnala z države i zdaj je pa prepovedala, da niti tūhinski duhovniki nesmejo držati božoslūžbo v Mexiki.

Političen umor v Belgradi. V preminoči dnevaj je eden nepoznani človek z revolverom strelo na Hadži Popoviča, ki je urednik ednoga nacionalističnoga lista v Skloplji. Rana je smrtna i nega vūpanja, da bi ozdravo.

Za volo lagvoga svedočanstva v smrt. Vadasz Deneš 14 let star dečko je v Duno skočo ar je v svedočanstvi tri nezadostni redov dobo. I to me je tak žmetno spadnola, da je raj mrau.

Stara prigodba.

Na sveti se nikaj novoga ne godi, nego samo stare prigodbe se ponavljajo v novoj obliki. Najnovjša prigodba Prekmurja se že tūdi godila na sveti i v našem kraji se samo ponavlja med novimi okolščinami.

Zemte v roke Sveto Pismo, poglednite prvo knjigo Makabejov,

7. poglavje tam od 4. do 16. verza eto stoji pisano: »I sedo je Dimitrij na prestolu kraljevine svoje. I prišli so k njemu hūdobni i nepobožni od Izraela, i vodja njihov Alkimki bi rad pop bio. I tožili so lūstvo pred kralom govoreči: Pogūbo je Juda i bratje njegovi vse tvoje prijatele i nas je rasplodo z naše zemle. Zato zdaj pošli človeka, šteromi zavūpaš, naj ide i vidi vse opustošenje, stero je napravio nam i kralovim krajnam; i naj pokaštiga vse prijatele njegove i njih pomagāe. I odebrao je krao izmed svojih prijatelov Bakhija, šteti je gospodūvao prek velike reke i bio zvest krali. I poslao ga je, naj vidi opostošenje, stero je napravio Juda. Ali i nepobožnega Alkima je postavio vu popovstvo i zapovedio njemu, naj dela osvetu proti sinom izraelskim. I zdignoli so se i prišli z velikov vojskov na zemlo Jude.

I poslali so poslance i govorniki so Judi i bratom njegovim za prevaro z mirovnimi rečmi. Ali so ne vervali njihovim govorom, ar so vidili, ka so z velikov vojskov prišli. I vkūp so prišli k Alkimu i Bakhiju pisāeje prosit, šteta so pravična; i prvi, Asidejci, šteti so bili med Izraelci, i prosili so od njih mir. Pravli so naimre: **Pop iz Aranovoga pokolenja je prišeo, ne znori nas.** I govorio je z njimi mirovne reči i prisegno njim je govoreči: Ne včimimo nikaj hūdoga vam, niti vašim prijatelom. I vervali so njemu i zgrabio je izmed njih 60 lūdih i poklao jih je.

Moji odgovori:

Dr. Némethy Vilmoš.

Jeli je cena visoka, šteta se prosi? To niti sami Klekl ne vūpajo praviti, nego samo to pravijo, da „večkrat je previsoka ali ne vsigdar“ i pri tem pišejo v novinaj, da je previsoka v Dekležovji, kde se odao plūg za 20.000 dinara.

Jeli istina, da po takši cejni se odala zemla agrarnim interesentom? To je laž i samo zato se naprej nosi takša cejna, da či so že ednok povedali za volo kruglic, da je drago, da z takšo faličn cenno dokažejo draginjno.

Odket pa te tou vzemejo Klekl? Pred štiri let, kda je ešče cena visoka bila, se je odalo plūg slobodne zemle v Dekležovji za telko. Ali ta ne je bila agrarna zemla i je se izjavil agrarni urad, da pri tem ne je zainteresiran.

Ka pa to slobodno se oda? Slobodno i komi šteč. To so pa zato dovolili ar je veleposestnica mogla plačati 450.000 dinara v državno kaso, kak to za ukinitvev sekvestra.

Kakša je cejna agrarne zemle v Prekmurju? Zdaj so cene po klaftari od 2 dinara do najviše 6 dinara, — prečka cejna pa po 3 dinara 70 para. Ta cena je edna pe-

tina tiste cejne, kak kmetje med sehom odavlejo zemlo.

Pa more izhajati z takšo cenno tisti šteti nema nikaj! Lanska letina je sigurno prinesla vsakom interesenti celo kupnino i bi že iz edne letine lahko plačal zemlo. Či se njemu pa da na plačilo 5 letni termin, te je pri tej cejni tak, kak či bi iz polovice delal pet let zemlo.

Kak se pa more to triditi? Či ne računamo niti vrednost slame, samo vzememo prečki, da na ednom velikom plūgi zraste 8 meter pšenice, šteta je zdaj po 320 dinari meter, te polovica to je 4 meter vredno 4-krat 320 to je 1280 dinarov, šteta na pet let 6400 dinarov vōdene, to pa več kak kūpnina s 5%-om interešom. To je ravno tak, či se računa na krumpline, na kukuruzo ali pa na kaj drugo.

Ja ka pa či zemla ne prnese telko, ali pa pride nesreča? Edno leto je bolša letina, drugo pa slabša, pa se to vōzjednāči. Zdaj že pa 7 let so meli agr. interesenti skoro šenki zemlo i so si mogli skrbiljivi že kaj pri tem prišparati, kak je jih tūdi dosta, ki so to napravili in imajo po 10.000 dinare v občine vōdano na intereš.

Ja! kapa či cejna spadne? Zato je tak napravljeno, da vsaki slobodno kūpi na zlatno, ali pa na žitno valuto.

Kak se pa razmi to? Tak, da cejna — na peldo 6200 dinar za plūg — se preračuna na zlat po 12 din. to je 516 zlatnih kron more dotični plačati, kak de sledkar valuta, ali pa na pšenico to je 20 meter i vsako leto mora plačati telko, koliko štiri meter pšenica košta tisto leto, kda plača. Tak nemre kvaren biti niti veleposestnik niti interesent kak šteč bo se cejna minjavala! —

Jeli morā zgūbiti tisti, šteti ne plača punktno? To ne zapove zakon, nego samo pravico da veleposestniki, da slobodno prosi pri agrarni uradi, da naj vzamejo tistomi zemlo, šteti ne plača. Či veleposestnik ne prosi to, te neima pravo agr. urad, da se vmešava o plačilo.

Zakaj pa to v zakoni? Zakon dovolj, da se kūpnina goritabulejra na zemlo te, kda se prepíše na agr. interesenta. Či bi zdaj veleposestnik tožotistoga interesenta, šteti ne plača punktno, te bi smeo licitacijo prositi na to odano zemlo, pa potem tožbeni stroški, licitacijski, ekzekucijski stroški, pa ešče zaostali dug vkūper more biti nebi vōvdarili iz tiste, za kelko bi se zemla odala pri licitaciji. Tak bi tisti agrarni ui interesent, šteti bi more biti dve rate že plačao, bi mogeo vse zgūbiti, ka je že plačao. To se hoče ognoti zakon i v hasek tistih siromakov, šteti za volo nekše nesreče ne bi mogli zemlo obdržati i rate dale plačati, dovolj, da se njim zemla nazaj vzame i dobijo nazaj peneze svoje brez intereša.

Zakaj brez intereša? To nej pravo, pravijo Klekl! Intereš peneza ostane za veleposestnika zato, ar zemlo je v tistih letaj interesent nūcao i hasek doli vzal. Intereš namesti tū arendo.

Ja! Iki Klekl to za drago arendo držijo! Či si kupo zemlo za 6000 dinarov, na pet letno rato i prvo rato plačaš naprej te si dužen ešče 4800 dinarov i je ti intereš po 5 0/0-i prvo leto 240 dinarov, drugo leto 180 dinarov, — tretje leto 120 dinarov, — štrto leto pa 60 dinarov. Vkuiper plačaš na 4 let 600 dinarov, to je 150 dinarov na leto zgübiš, či bi se ti mogla küpnina nazaj plačati, ali za to si pa ti hasek doli jemaod zemle i dobiš nazaj vse ka si plačao.

Te pa to, da se zemla lahko nazaj vzame nej slabo v zakoni? Nejnej, nego v hasek tistim, šteri nebi mogli sledkar plačati, ar tak barem tisto nazaj dobijo, ka so že plačali, — nej pa da bi pri tožbi i licitaciji mogoče vse zgübili.

Zakaj pa te Klekl proti tej točki zakona telko güšijo? Ar mora nekaj meti da mouti narod i tak li od tistih bedakov, šteri to ne razmijo, dobi kruglice. Vse to ide samo za kruglice agr. interesentov, ar či to ne bi tak bilo, to bi mogočo človek rečti da g. Klekl ne razmijo zakon i te pa bi se moglo praviti, kak pa zna eden poslanec zakone, rediti či niti zakona čteti neve.

(nadaljevamo).

Našoj bratji!

Cejlo Prekmurje more tak biti kak edna velka familija, gde se ljudje ljubijo, poštujejo. Cejlomi svejti példo moremo pokazati, posvedočiti ka je naš narod do globočine duše pošteni, lübeznivi. Tak moremo biti kak vučenicke Kristuša. Gda so šli po cestaj, i hüdodelnicki so je preganjali, lüčali skamenjem. Vsigdar je drugi skočo naprej, naj na njegvo tejlo vdari kamen, i naj obrani svojga bližnjega. Či se nepriatelov nestrpljivost v bičüvanji, v šibanji razplamenila, te bi vsaki za drugoga rad prenesao i pretrpio boleznosti. Gda so je na smrt sodili, vsi so šteli eden drugoga mentüvati, obraniti z gorialdüvanjem svojega žitka. Či so sirmacke prišli k njim i so prosili mesto za spanjë, vsaki je šteo svojo postel dati siromakom. Či je siromak hrano proso, vsaki je svoj tao šteo dati. Či je šteri mislo ka bi koga znábiti zbantüvao, ne se dao mira, dokeč je ne odpüščenja proso i se je ne zmirio.

Prinas moremo lübeznost kak edno velko potrebčino, kak eden blagoslov v srce vsakomi spisati. Eden brezi drugoga nemre živeti. Ni kralj, ni grof, ni bogatec nemre brezi bližnjega živeti. Sirmacke redijo lejpi gvant, šteroga gospoda nosijo; mala deca fudajo v orgole zmäjom, na šterimi

velki meštri nebeske melodije špilajo, igrajo. Zato gospoda, ali bogaci nesmijo dojpgledati siromake! Jaj tistomi, što mrzi na sirmacke, ar je i siromak bože dete. Ali sirmacke tüdi nesmijo nevoščeni biti proti bogácom. Svecki človeči zakoni so puni nevoščenosti, nepravičnosti. Svecki zakoni i institucije ete svejt nigdar nezveličajo! Tä boži zakon trbe! Boži zakon je za lübeznost! Bogatci morejo nej samo z očami, nego i zdüšov, i srcom viditi. Prinas zdaj nemrejo naši sirmacke na žetvo, ali kositev, ali na cejlo delo, kak inda, gda so si krüj zaslužili za cejlo leto i za cejlo familijo. Zdaj v dosta hiž prikloncka notri glad! Dosta sirot mater bode, ka do njim oči pune skuz, ar deca do krüj prosila, i krüja nede. Komaj bi bilo ka bi si vnogi roditel svojov krvjov mogao segrevati kak mati ptica, gda proti vötri, mrazi, slani pokrije svoje mlade sperotami! Vu dosta hižicaj ne samo ka nede novoga gvanteca, lejpi črevlecov na jesen za deco, nego nede niti ronj, ar je velka dragoča; notrijemanja, slüža pa nega nindri. Tak kak smrtna pesem na morji, tak žalosno de popevala, lplakala vno-ga mati i oča „tij britki svejt, či neščeš dati mogočnosti žitka, zakaj neprideš ti draga lüblena smrt!“ Grozno mi je misliti na to, kelko mater bode vzimi, štere do tak kak Marija, gda je na smrtnoj poti sprevaljala svojga svetoga sina Kristuša. Ona je ne mogla za njega drugo včiniti, kak jokati se i boleznost srca prenašati. Gda de edno ali več dece betežno vkakšoj sirmašnoj hižici, gda de že groza velka, gda že slabokrvno, blede lice deteta, grata kak pepel, i gda že glažene gračüjejo oči, oh te de se rüšo burkao eden svejt, vu svetom maternom srce. Ona bi ta dala za svoje dete cejli svejt, ali nemre drugo dati samo skuze i bolezen. Ona bi vse na sebe vzela, vse bi pretrpela za svoje dete, ali zopstom, ar nema penez ne za doktora, ne za vrastvo, ne za hrano pošteno. Takše stave so kak edna grozna tožba, proti cejlomi Prekmurji, ka zakaj ljudstvo vu obtrdjenom srce takše dopüsti.

Gda se edno takše malo betežno, siromašno dete oslobodi od svetske nevole, gda se več neosnüje troštajoč na mater, te ide naša žalostna prekmurska sirota mati, lepo sklüči mrtveci ma-

lomi na molitev roke, vlaseke popravi, i postane ona kak najžalosnejša, najbolje tužno stvorjenja na svejti. Kak edna grozna, žalostna tužna tenja, kak ostavlene ftice, sirmak starišom neostane drugo, nego kak arvinska deca se vö zjočejo. — Zob za zob, oko za oko! Boži zakon je to! Ki čté ete rede i se njemi srce ne gene nego ostane kak kamen, tisti lahko čaka od Boga poziv na odgovornost! Rad bi bio da bi se naši ljudje vdüši vu srce presvetili, sveti gratati. Naj bi je edna velka lübeznost napunila. Naj nebi bilo več nevole i britkosti v Prekmurji! Nega tak mali falajček krüha, šteroga nebi lahko raztálo! Što je premočen, naj ti išče priliko, i naj dela kak največ dobra proti siromakom. Siromak pa naj ma vüpanje proti bogatim! Nesmimo biti nevoščeni tistim, šterim dobro ide, šteri so srečni. Naša stranka na to dela najbolje, naj de vsaki srečen, naj de vsaki meo zadosta, ka je potrebno. Nas do srca peče, ka prinas teliko nevole jeste, ka bi cejli svejt lejko žnjov nasipali. Zato idite dragi ljudje eden drugomi napomoč.

Ne radüjte se eden drugoga nevoli, nego bátrivajte, troštajte eden drugoga! Ednoga človeka nevola naj vsaksega človeka srce nagne napomoč! Vsi za ednoga, eden za vse, to nesmite pozabiti.

Naša stranka veliko važnost da na to, ka naj de naš narod v djanji, v guči, vu mišlenji čisti. Naše gibanje šče verstveno i düševno, moralno reorganizacijo našega naroda! Mi nazaj damo veronarodi; ka nede eden proti drugom nevertvani, nepravičen. Mi poznamo vsebi pozvanje ka narodi pomagati, njaga na visiko stubo zdignoti, je naša dužnost. Ka bi nam mogao dati lepšega ete svejt, kak slüžiti našemi narodi, šteroga krv teče i vu naši žilaj; zato nas boli, či se nas narod zametava; ali stokrat nas bole boli, či se naš narod ne razmi, či nega sloge med njim;

Naša stranka šče prinesti narod do svojga prava, poštenje, njemi spravi pred cejlom svetom. Za te sveti cil naj dela znami vküp vsaki pošteni dober človek!

Podpirajte i naročte si „Naše Novine“.

Kmetskoga ljudstva šorš.

Kmetsko ljudstvo je stebila države. Kmetsko ljudstvo je vsigdar v tesnoj zvezi z lepov naturov, vidi Božo skrbljivost. čüti svojo slabost proti moči nebe i zato je globoko verno. Poštüvanja je vredno kmetsko ljudstvo, da se ne briga z larmov sveta, nego obdelava tisto zemlo, štero so že njegovi očaki znojom polevali, na šterom so njegovo zibelko zibali, i v šteroj zemli njegovi očakov kosti počivajo. I k toj grüdi ne ostane nezahvalen i či me jo gdo nepravično vkraj šče vzeti, či trbe, ešče jo svojim žitkom obrani.

Z kmetskoga ljudstva pride vö največ voditelov: dühovniki, politiki, vojaki. Zgodovina nam kaže, da je to dosta vladarov napamet vzelo i zato so na tom bili, naj kmetje li močneši postanejo. Na svojem srce je noso stan kmetskoga ljudstva francoski kralj IV. Henrik, ki je to pravo: to ščem naj se v nedelo vsakoga mojega podložnika piskri kokoš küha.

Kmetsko ljudstvo je tista soja, na šteroj cela država stoji, i zato je pa močneša država, či močneše kmetsko ljudstvo. Žalostno je, da prinas ne poštüjejo zadosta kmetsko ljudstvo. Njegova dužnost je velika i pravica pa tak lejko povemo nikaj.

Kmetsko ljudstvo da državi največ vojakov i plača porcijo i dönok njega güli i ga norijo v politiki,

Z težkim trüdom spravlene pridelke ali preveč fal, ali nikak ne more v penez spraviti, svoje potrebčine pa kak najbolje drago more plačati, tak lejko povemo, da vsaki njegovo krv ceca.

Žalosni je kmetski stan, i preveč je lagov prinas v Prekmurji. Porcija je velika v celoj državi, ali največša je prinas. Horvatski davčni uradniki čüteči z siromaškim narodom, so več milijonov menje notristerjali, kak je pa vö bilo navrženo, v Sloveniji pa dosta več. Zakaj, to nam ne trbe dosta razlagati. Vsaki porcijoplačilec je vido, kak me ščejo pomagati. Porcija je velika, ali moreš jo plačati i notrijemanja je pa vsigdar menje.

V Prekmurja dolnjem kraji so kmetje fal dobili zemlo z arende. Zdaj je tomi konec. Nesrečna agrarna reforma naše ljudstvo v Brazilljo preganja, koloniste pa na kodistvo spravi. Prinas zdaj malo pova ljudstvo, ali to malo nemore v penez spraviti, ar Prekmurje na tri strani granica vzeme okoli. Silje i svojo živino bi drago lejko odali Avstriji, svoje potrebčine bi pa po fal cenil lejko tam küpili, či bi carina ne tak visika bila, ar ta carina naše ljudstvo na nikoj dene.

Žalostni je kmečki stan, ali zakaj? Ar se ne organizira. Fiškališje majo fiškališko obrtniki obrtniško društvo, štero društvo njihove zahteve podpira, šamo kmečko ljudstvo nema nikše organizacije. Zato je pa preveč potrebno, naj se prekmursko kmečko ljudstvo v ednoj neodvisnoj organizaciji organizira, ar samo tak lejko čaka, da se njegov stan pobogša. Takša organizacija šče biti naša neodvisna stranka, štera je z düše ljudstva zrasla, štera pozna njegove težave i me ne samo politično nego na göspodarskom polji tüdi šče pomagati.